

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6482/2021
13.10.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Весне Станковић и Јелене Ивановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Мишковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, коју заступа Државно правобранилаштво у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3094/20 од 15.07.2021. године, у седници већа одржаној дана 13.10.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 3094/20 од 15.07.2021. године у делу изреке под ставом два, три и четири (у преиначујућем делу изреке) и у укинутим деловима предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 7531/19 од 27.02.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је тужена обавезана да тужиоцу исплати на име накнаде штете по основу неисплаћених износа инвалиднине и накнаде за ортопедски додатак за период од јула 2015. године, закључно са априлом 2019. године, таксативно наведене износе у том ставу, са припадајућом законском затезном каматом. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде штете по основу неисплаћених износа инвалиднине за период од марта 1999. године па до 30.06.2015. године исплати износе таксативно наведене у том ставу са припадајућом законском затезном каматом. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у којем је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде по основу неисплаћених износа накнаде за ортопедски додатак за период од марта 1999. године до 30.06.2015. године исплати износе са законском затезном каматом таксативно наведене у том ставу. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 368.050,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3094/20 од 15.07.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и пресуда Вишег суда у Београду П 7531/19 од 27.02.2020. године потврђена у ставу другом изреке. Ставом другим изреке,

преиначена је иста пресуда у ставу првом изреке и одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу на име накнаде штете за неисплаћену инвалиднину од јула 2015. године до априла 2019. године плати износе са законском затезном каматом таксативно наведене у том ставу; ставом три, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да на име накнаде штете за неисплаћени ортопедски додатак плати таксативно наведене износе са законском затезном каматом у том ставу за период од јула 2015. године закључно са априлом 2019. године. Ставом четири изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка из става трећег изреке исте пресуде, па је тужилац обавезан да туженој плати парничне трошкове у износу од 136.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у преиначавајућем делу изреке, тужилац је благовремено преко пуномоћника изјавио ревизију из свих законом прописаних разлога, позивајући се и на одредбу члана 404. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама разлога наведених у ревизији, пазећи по службеној дужности на битну повреду из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП и на правилну примену материјалног права, на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11...18/20) па је оценио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању решењем Скупштине Града Приштине – Секретаријат за здравство, борачку, социјалну и дечију заштиту од 04.04.1997. године тужиоцу је признато право на личну инвалиднину у месечном износу од 100% од месечног износа личне инвалиднине која припада војном инвалиду прве групе, са 100% телесног оштећења трајно. Право корисника по основу тог решења примењиваће се од 01.01.1997. године па надаље, све док за то постоје законски услови за коришћење оствареног права. Решењем Скупштине Града Приштине - Секретаријата за здравство, борачку, социјалну и дечију заштиту од 24.04.1997. године признато је тужиоцу право на ортопедски додатак првог степена у месечном износу од 574,00 динара, а да исплата по основу тог решења тече почев од 01.03.1997. године па надаље, све док за то постоје законски услови за коришћење оствареног права. На основу налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област од 22.05.2019. године утврђено је да припадајућа инвалиднина тужиоцу по основу решења Скупштине Града Приштине од 04.04.1997. године, у периоду од 01.03.1999. године до 30.04.2019. године укупно износи нето 12.464.124,60 динара. Припадајући ортопедски додатак тужиоца по решењу Скупштине Града Приштине од 24.04.1997. године у периоду од 01.03.1999. године до 30.04.2019. године укупно износи нето 3.614.596,13 динара, да на нето износ припадајућих инвалиднина и ортопедског додатка треба обрачунати законску затезну камату почев од дана доспећа сваког појединачног месечног износа, односно сваког 25. у месецу у наведеном периоду па до дана исплате потраживања.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиоца делимично основан у смислу одредбе члана 155., 172. став 1. и 189. став 1. Закона о облигационим односима; да се неправилан рад туженог огледа у чињеници да је без икаквог законског основа и одлуке тужиоцу обуставио исплату инвалиднине и ортопедског додатка, која права му је тужена признала својим напред наведеним решењима, која су још увек на снази, па право тужиоца на исплату тих накнада до данас није престало; међутим, правостепени суд је усвојио истакнути приговор застарелости потраживања истакнут од стране тужене за тражену штету за период од марта 1999. године, закључно са јуном 2015. године применом члана 376. ЗОО, јер је у конкретном случају прописани рок застарелости од 3 године који почиње да тече за свако појединачно потраживање од датума доспелости, с обзиром да према одредби члана 186. ЗОО штета се сматра доспелом од тренутка настанка штете у смислу одредбе члана 361. а тужилац је последњу накнаду примио у фебруару 1999. године, за штету сазнао након што му у марту 1999. године није исплаћена накнада на име инвалиднине и ортопедског додатка, а тужбу је преко поште поднео дана 13.07.2018. године, па је за тај период одбио тужбени захтев тужиоца као неоснован, а за преостали период почев од јула 2015. године закључно са априлом 2019. године, за који приговор застарелости није основан, тужбени захтев је усвојио.

Апелациони суд у Београду је побијаним ставом два и три своје изреке преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца у целисти, закључујући да је првостепени суд оценом поднетих исправа неправилно закључио да су приложена решења ступила на правну снагу, да је по њима вршена исплата, јер из поднетих исправа не произилази такав закључак, а терет доказивања у конкретном случају је на тужиоцу, па тужилац није доказао да су испуњени услови за примену одредбе члана 172. став 1. и одредбе члана 189. став 3. Закона о облигационим односима у конкретном случају.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је без отварања главне расправе утврдио другачије чињенично стање, па је на тај начин учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 383. став 3. Закона парничном поступку.

Наиме, пред првостепеним судом је спроведен доказни поступак вршењем увида у оригинал предметних решења, на рочишту на коме је закључена главна расправа. На основу изведених доказа првостепени суд је утврдио да како је позитивно решено по захтеву странке (овде тужиоца) и исплата била установљена, странка (овде тужилац) није имао правни интерес да се жали, па решења доношена у том периоду нису ни снабдевана клаузулама правноснажности и извршности. Терет доказивања да наведена решења више нису на правној снази је на туженој која током поступка није предложила нити доставила доказе на ту околност, због чега је првостепени суд заузео правно становиште да предметна решења и даље имају правно дејство, да нису укидана ни ревидирана, тј стављена ван снаге.

Одлучујући о жалбама парничних странака побијаном пресудом, другостепени суд није на основу утврђеног чињеничног стања на другачији начин применио материјално

право преиначавајући првостепену пресуду, већ је извршио оцену доказа на другачији начин и на основу измењеног чињеничног стања одбио тужбени захтев тужиоца у целости – што је могао учинити једино да је поступио по члану 383. став 3. и 4. ЗПП, а није. Наведено произилази из чињенице да се чињенично стање нижестепених одлука разликује, јер је другостепени суд утврдио да тужилац није доставио решење којим му је по важећим прописима до 01.01.1997. године утврђен статус цивилног инвалида рата, већ је доставио само предметна првостепена решења којима је у првостепеном поступку одлучивано о правима која се заснивају на претходно утврђеном статусу цивилног инвалида рата са одређеним степеном инвалидитета и то без доказа да су та решења постала извршна и да је по њима вршена исплата, да тужилац у суду није открио своје идентификационе податке (датум и година рођења, име родитеља, ЈМБГ) нити је приложио било какву личну исправу па због недовољних идентификационих података о тужиоцу нема могућности да се недостајући подаци који се односе на утврђивање статуса цивилног инвалида рата и извршности решења о признавању права на личну инвалиднину и ортопедски додатак и евентуалном коришћењу тог права до марта 1999. године прибаве из службених евиденција исплатних органа или привремених институција на КиМ.

Имајући у виду наведено, по оцени Врховног касационог суда, другостепени суд није могао без одржавања главне расправе одлуку засновати на другачијој оцени доказа изведених пред првостепеним судом, односно није могао без извођења доказа пред другостепеним судом на другачији начин и на основу измењеног чињеничног стања донети своју одлуку. Због учињене битне повреде одредаба парничног поступка у другостепеном поступку, побијана пресуда је морала бити укинута.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити указане неправилности и донети правилну и на законом засновану одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка јер иста зависи од коначног исхода парнице.

Са изнетих разлога, применом одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци решења.

**Председник већа-судија,
Марина Милановић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**